

Zabranjeni pesticidi i dalje ilegalno stižu na naše tržište, gdje je RH s eko proizvodnjom?

S udjelom ekoloških vinograda, Hrvatska se svrstala među 10 vodećih zemalja svijeta, čulo se na HR Eko forumu u Zagrebu.

Foto: Marinko Petković

178 43 0

Broj ekoloških poljoprivrednika u Hrvatskoj se gotovo udvostručio u posljednjih šest godina, pa tako danas imamo registrirano njih ukupno 6.402, što je povećanje sa 7,92 iz 2019. godine na 9,12 posto, kazao je dr.sc. **Silvio Šimon**, iz Uprave za stručnu podršku razvoju poljoprivrede na 8. HR Eko Formu u Zagrebu.

Ovaj nacionalni ambasador eko poljoprivrede ističe da novi Akcijski plan za razvoj ekološke poljoprivrede još nije i donesen te većina mjera, odnosno intervencija po novom, stupa na snagu 2024. godine. No, već sada se zna da će godišnje biti dva javna poziva za subvencioniranje ove proizvodnje. Novost je, napominje, da je omogućena dodatna potpora za troškove certificiranja od 60 eura po ha kod prijelaza na ekološki uzgoj za prvih 10 ha, odnosno za prvih pet ha kod održavanja ekološkog uzgoja.

Do 2030. godine 14 posto eko poljoprivrednika

Kako se čulo, novost je i da korisnici koji prelaze na ekološki uzgoj, a planirano je da to bude 14 posto do 2030. godine, (iako EU planira njih 25 posto u istom razdoblju op.a) obvezni su koristiti dodatnih četiri do šest sati individualnog savjetovanja. Između ostalog se to odnosi i na obvezu držanja najmanje 0,5 eko uvjetnog grla po ha, iznimno na krškim pašnjacima najmanje 0,3 eko uvjetna grla po ha. Najavljeno je i obilježavanje Dana eko poljoprivrede, koji se u EU obilježava 23. rujna.

“ HR ekološko vinogradarstvo u brojkama + što se mijenja s potporama? ”

Šimon je naveo da se sa 1.100 ha ekoloških vinograda ili 6,9 posto udjela u njihovom ukupnom broju, Hrvatska svrstala **među 10 vodećih zemalja** u svijetu. Najavio je i bolje povezivanje proizvođača i potrošača ovih proizvoda, nego što je to bio slučaj na platformi trznica.hr, te mogućnost otkupa eko proizvoda po regijama, kao što je to slučaj u drugim zemljama. Uz to, ubuduće će biti jednak iznos potpore što se tiče prijelaznog razdoblja, kao i za postojeće eko proizvođače, a predviđene su i demo farme za ekološku poljoprivredu, koja je okosnica ambicioznog Zelenog plana EU-a, koji ima za cilj do 2050. godine učiniti Europu klimatski neutralnim kontinentom.

Prema njegovim riječima, i proizvođačke organizacije imaju mogućnost biti ekološke te se nada da će taj oblik udruživanja proizvođača, posebno onih manjih, saživjeti jače na domaćem tržištu.

Jača pritisak na eko poljoprivredu

Najbolji eko poljoprivrednik u EU **David Pejić**, koji je bio jedan od četiri panelista na Forumu te održao predavanje pod nazivom Eko poljoprivreda-prilika, kazao je da se ova poljoprivreda s udjelom od samo 1,6 posto na globalnoj razini, nalazi tek na početku puta. On je dodao da je kontaminacija, kao što je voće puno pesticida, u porastu, jer istraživanju u Kaliforniji pokazuju da 80 posto ispitanika još uvijek koristi **glifosat**, globalno najrasprostranjeniji herbicid, koji se u SAD prestao prodavati privatnim korisnicima, ali je i dalje široko prisutan u poljoprivredi. Njegova uporaba u EU upravo istječe, a Hrvatska je glasovala protiv produženja roka uporabe za još jednu godinu, podsjetio je Pejić.

“ Šest redova mrkve na gredici širine 75 cm? Moguće je, kaže najbolji eko proizvođač Europe ”

Govoreći o velikim ekološkim izazovima, kazao je da je broj ekoloških problema veći od broja njihovih rješenja. Naveo je primjer **freona**, plina koji uzrokuje raspadanje ozonskog omotača, a koji nas štiti od štetnog UV zračenja. Dakle, trebat će puno vremena i truda da se vrati ekološki kotač u '70. godine prošlog stoljeća, jer je i izbacivanje olovnog benzina iz široke uporabe išlo presporo.

Direktorica Ekološkog instituta Ecologica **Sonja Karoglan Todorović**, kazala je da jača pritisak na eko poljoprivredu zbog raliike u cijeni proizvoda. Ona je istaknula ulogu gradova u zelenoj tranziciji jer preko 70 posto stanovništva EU živi već u njima, te ističe važnost zelene Javne nabave za zdravu prehranu stanovništva.

Zagreb tržište od 27 milijuna zdravih obroka

S druge strane, upozorila je na tromer nacionalne politike, jer ni naš nacionalni plan za eko poljoprivredu još uvijek nije donesen. Ona drži da bi javni novac trebao ići za javno dobro. Svjetlo u tunelu, kaže, je Grad Zagreb koji je golemo tržište od 27 milijuna zdravih obroka godišnje, što sa zagrebačkim Zelenim prstenom, odnosno županijom koja se već opredijelila za 100 posto ekološku poljoprivredu iznosi ukupno 35-36 milijuna obroka. Najavila je o skori pilot-projekt zdravih obroka u nekoliko škola i dvije gradske bolnice.

Panelisti HR Eko foruma

Karoglan Todorović je istaknula svijetle primjere gradova Beča i Kopenhagena koji su pažljivim planiranjem, na duge staze, riješili pitanje zaštite okoliša i proizvodnje hrane na ekološki prihvatljiv način, kao i zbrinjavanje otpada.

Rekordna proizvodnja pesticida

Direktorica Biovege **Jadranka Boban Pejić** upozorila je da se pesticidi zabranjeni u EU u njoj i dalje proizvode te preko trećih zemalja ilegalno uvoze na hrvatsko tržište, a vjetar i podezme vode, nemaju granica. Uz to, ističe da je ove godine proizvedeno čak 4 milijuna tona pesticida u svijetu, što je 30 posto više nego 2018. godine, a EU ih želi smanjiti za 50 posto do 2030. godine.

Rast troškova proizvodnje hrane, napominje, nije zaobišao ni eko poljoprivredu, a drži da je njezina viša cijena, posljedica veće kvalitete. Boban Pejić drži da je do toga došlo zbog rasta cijena energenata, te krize kad su se potrošači počeli okretati više konvecionalnim proizvodima. No, ako smanjimo golemo **bacanje hrane**, koje iznosi 35 posto, onda ćemo imati više novaca za zdraviju hranu.

Priznanja HR Eko foruma ove su godine dobili pročelnik za poljoprivredu i ruralni razvoj Zagrebačke županije **Josip Kraljičković**, tvrtka **Bovan** za eko maslinovo ulje i 10.000 stabala maslina u Nadinu te start up brend **Biteme**.

*Tekst je financiran sredstvima Agencije za elektroničke medije u okviru javnog natječaja za poticanje kvalitetnog novinarstva